

Kronika

BIBLIOTEKININKYSTĖS IR INFORMACIJOS MOKSLŲ BEI KNYGOTYROS IR DOKUMENTOTYROS INSTITUTAI 2006 METAIS

ŽIVILĖ ZAVADSKYTĖ-ZAKARAUSKIENĖ

Vilniaus universiteto Knygotyros ir dokumentotyros institutas
Universiteto g. 3, LT-01513 Vilnius, Lietuva
El. paštas: zivile.zavadskyte@kf.vu.lt

Sukaktys ir minėjimai

2006 m. paminėtos dvi svarbios sukaktys: Komunikacijos fakulteto 15 metų ir Vilniaus universiteto Bibliologijos katedros 65 metų įkūrimo. Šie jubiliejai paminėti solidžiais mokslo renginiais ir publikacijomis.

2006 m. birželio 27 d. doc. dr. Genovaitei Raguotienei – buvusiai ilgametei Bibliotekininkystės katedros vedėjai, lektologei, skaitymo ir bibliotekų istorijos tyrėjai ir vaikų literatūros puoselėtojai – sukako 75-eri. Šia proga Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų institutas surengė iškilmingą minėjimą ir kartu su VU biblioteka – jubiliejinę parodą, kuri buvo eksponuojama VU bibliotekos Baltojoje salėje iki liepos 31 d.

Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų institutas kartu su VU biblioteka ir Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka paminėjo docentės dr. Marijos Prokopčik 50-mečio jubiliejų.

Apdovanojimai

Kasmetė Rektoriaus premija už puikius mokslinius rezultatus socialinių mokslų srityje įteikta prof. dr. Audronei Glosienei.

Doc. Arvydui Pacevičiui už nuopelnus Lietuvos valstybės kalbai, raštijos istorijai ir knygos menui įteikta Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos Martyno Mažvydo premija, o už reikšmingą mokslo rezultatų sklaidą Vilniaus universiteto rektorius pareiškė padėką ir įteikė diplomą.

Rektorius 2005 m. įsteigė geriausio metų dėstytojo premiją. Kandidatūros apdovanoti šia premija atrenkamas vadovaujantis Vilniaus universiteto Studentų atstovybės pateiktais studentų apklausų rezultatais ir suderinus su padalinių vadovais. 2006 metais Rektorius pareiškė padėką ir geriausio Komunikacijos fakulteto dėstytojo premiją įteikė prof. dr. Osvaldui Janoniui.

Personalo pasikeitimai, paskyrimai, vardų suteikimai

Nuo 2006 m. birželio prof. habil. dr. D. Kaunas, prof. dr. (hp) A. Glosienė ir prof. dr. (hp) O. Janonis atstovauja Komunikacijos fakultetui VU Senate.

Prof. dr. O. Janonis išrinktas VU Mokslo komiteto nariu.

Prof. dr. A. Glosienė, nuo 1992 m. vadovavusi Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų institutui, 2006 m. rugsėjo 1 d. paskirta VU bibliotekos generaline direktore.

Nuo 2006 m. Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų institute puse etato pradėjo dirbti dr. Rimvydas Laužikas.

2006 m. gruodžio 12 d. doc. dr. A. Pacevičiui suteiktas docento vardas.

Bakalauro ir magistro studijos

Naujos studijų programos. 2006 m. vasario 23 d. Senato posėdyje nutarta į Studijų ir mokymo programų registrą įtraukti naujas Leidybos vakarinių, Bibliotekų ir informacijos centrų vadybos neakivaizdinių magistrantūros studijų programų formas.

Studijų programų komitetai. VU Senato komisijos 2006 m. lapkričio 9 d. posėdyje patvirtinta atnaujintų bakalauro ir magistro studijų programų komitetų sudėtis. Archyvistikos bakalauro studijų programos komiteto pirmininke liko doc. dr. J. Zinkevičienė (nariai: prof. habil. dr. D. Kaunas, doc. dr. A. Navickienė, doc. dr. A. Pacevičius; socialiniai partneriai: Lietuvos archyvų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Dokumentų valdymo skyriaus vyriausioji specialistė dr. D. Lukšaitė ir Lietuvos valstybės naujojo archyvo direktorė I. Kasčiūškevičiūtė). Leidybos bakalauro studijų programos komiteto sudėtis nepakito. Bibliotekininkystės ir informacijos bakalauro ir magistro studijų programų komitetų pirmininke tapo dr. J. Rudzionienė (bakalauro studijų programos komiteto nariai: prof. dr. O. Janonis, doc. dr. R. Pranaitis, dokt. M. Rutkauskienė; socialinė partnerė – Lietuvos aklujų bibliotekos direktorės pavaduotoja dr. R. Januškevičienė; magistro studijų programos komiteto nariai: prof. dr. O. Janonis, doc. dr. V. Mozūraitė, dr. E. Janiūnienė, dokt. I. Krivienė; socialinė partnerė – Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliote-

kos Bibliografijos ir knygotyros centro direktorė dr. R. Varnienė). Knygotyros magistrantūros studijų programos komitetui toliau vadovauja prof. habil. dr. D. Kaušas (nariai: doc. dr. A. Navickienė, doc. dr. J. Zinkevičienė, doc. dr. R. Misiūnas, lekt. dr. A. Braziūnienė; socialiniai partneriai: Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Bibliografijos ir knygotyros centro direktorė dr. R. Varnienė ir Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos Retų spaudinių skyriaus vedėja dr. D. Narbutienė). Leidybos magistrantūros studijų programos komiteto pirmininku tapo prof. dr. O. Janonis (nariai: doc. dr. A. Navickienė, prof. habil. dr. P. V. Vengrauskas (EF), doc. dr. R. Misiūnas, dokt. Ž. Zavadskytė-Zakarauskienė; socialiniai partneriai: leidyklos „Versus Aureus“ direktorius dr. A. Mickevičius ir UAB „Petro ofsetas“ generalinis direktorius P. Kalibatas). Muziejininkystės magistro studijų programos komiteto sudėtį papildė dar vienas socialinis partneris – Šiaulių „Aušros“ muziejaus direktorius, Lietuvos muziejų asociacijos valdybos pirmininkas R. Balza.

Studentų kontingentas. 2006 m. diplomai įteikti 15 archyvistikos ir 33 bibliotekininkystės ir informacijos bakalaurams. Magistro studijas sėkmingai baigė trys bibliotekų ir informacijos centrų vadybos, du muziejininkystės, keturi knygotyros ir aštuoni leidybos studentai.

Į bakalauro studijas priimti 143 studentai, iš jų 28 pradėjo archyvistikos, 34 – leidybos, 42 dieninių ir 39 – neakivaizdinių bibliotekininkystės ir informacijos programų studijas.

Doktorantūra

2006 m. Knygotyros ir dokumentotyros institute studijavo 7, Bibliotekininkystės ir informacijos institute – 6 doktorantai. Nuo 2006 m. spalio 1 d. įstojo 5 doktorantės. Dvi iš jų – Jūratė Kuprienė (numatoma disertacijos tema „Informacijos organizavimo principų taikymas elektroninėje aplinkoje“) ir Kristina Lymantaitė (numatoma disertacijos tema „Bibliotekos organizacinė elgsena žinių vadybos požiūriu“) studijas pradėjo Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų institute. Knygotyros ir dokumentotyros institutas į dienes doktorantūros studijas priėmė Jolitą Steponaitienę (numatoma disertacijos tema „Lietuviškos knygos modernėjimas spaudos draudimo laikotarpiu“) ir Rimą Cicėnienę (numatoma disertacijos tema „Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės rankraštinės knygos kultūra iki XVI a. pab.“). Gintarė Garnytė (numatoma disertacijos tema „Universitetinė leidyba Lietuvoje“) tapo pirmąja Knygotyros ir dokumentotyros instituto neakivaizdinių studijų doktorante.

Apgintos disertacijos. 2006 m. apgintos dvi daktaro disertacijos. Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų institute daktaro laipsnį įgijo R. Laužikas, birželio 19 d.

apgynęs disertaciją „Archeologija ir muzeologija: komunikacijos skaitmeninėje erdvėje taikomasis modelis“. Disertacijos vadovas – doc. dr. Povilas Abarius. Disertacijoje tyrinėjamas į konkretų visumos objektą – radinį, eksponatą, mokslinius duomenis – orientuotas archeologijos ir muzeologijos komunikacijos skaitmeninėje erdvėje taikomasis modelis. Pateikiamas makromodelis, apimantis svarbiausius skaitmeninio proceso etapus: duomenų dokumentavimą, jų klasifikavimą, tyrimą, objektų vizualizavimą ir archeologijos mokslo komunikacijos savirefleksiją, nagrinėjant jo įtaką kultūros paveldo skaitmeninio standartizacijos bei apsaugos procesams, taip pat tarptautinių projektų vykdymui, pagrindžiami skirtingų sričių tarpdalykiniai ryšiai, kuriuos įtvirtina pateiktas makromodelis.

Knygotyros ir dokumentotyros instituto doktorantė Alma Braziūnienė lapkričio 30 d. apgynė disertaciją „Bibliofilija kaip asmenybės raiška: Kazys Varnelis“. Disertacijos vadovas – prof. habil. dr. Domas Kaunas. Disertacijoje iš knygotyros pozicijų nagrinėjama bibliofilijos ir asmenybės santykio problema. Bibliofilijos fenomenas tiriamas kaip viena iš kultūros reiškinio formų, vienas iš individualaus kultūros įsavinimo būdų. Dėmesys telkiamas į elitinės bibliofilijos atvejį, netipišką posovietinėje Lietuvoje, bet aktualų šiandienos Lietuvos kultūros tyrimams: tiriama bibliofilo, lietuvių dailininko Kazio Varnelio asmeninė biblioteka, sukaupta daugiausia jam gyvenant egzilyje JAV. Disertacijoje taip pat nagrinėjami kai kurie platesni knygotyros ir bibliotekininkystės, muzeologijos, kultūrologijos sąsajų aspektai, analizuojami asmeninių ir viešųjų institucinių bibliotekų funkciniai, struktūriniai panašumai bei skirtumai, į lietuvių knygotyros vartoseną įtraukiami nauji Vakarų knygos kultūros reiškiniai ir sąvokos.

Konferencijos ir seminarai Lietuvoje

Rugsėjo pabaigoje įvykusi jau keturioliktoji tarptautinė knygotyros konferencija buvo skirta VU Bibliologijos katedros įkūrimo 65-erių metų jubiliejui, tad neatsitiktinai šiai konferencijai pasirinkta tema „Knygos mokslas Lietuvoje ir kitose Baltijos šalyse nuo 1918 metų iki Antrojo pasaulinio karo pabaigos“. Renginyje siekta įvertinti knygos mokslo laimėjimus įvardijant svarbiausius raidos momentus Baltijos regiono šalyse, pristatyti ryškiausias asmenybes ir jų mokslinį indėlį.

Konferenciją organizavo Knygotyros ir dokumentotyros institutas kartu su kolegomis iš Suomijos, Lenkijos, Estijos, Rusijos Švedijos ir Latvijos, parėmė Lietuvos vardo tūkstantmečio minėjimo direkcija, Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas, Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, Vytauto Didžiojo universiteto biblioteka, Šiaurės, Baltijos šalių ir Rusijos knygos, bibliotekų ir skaitymo istorijos tinklas

(HIBOLIRE). Iš 24 pranešėjų Lietuvai atstovavo devyni KDI ir BIMI mokslininkai: E. Akstinaitė („Lietuvos Respublikos knygos istorijos tyrimų vertinimas prof. Levo Vladimirovo darbuose“), A. Braziūnienė („Bibliofilo kūrybinė erdvė Lietuvos Respublikoje 1918–1944 m.“), J. Čepytė („Bibliografijos rūšinės klasifikacijos idėjos prieškario Lietuvoje (istorinis ir loginis požiūris)“), I. Jakimavičiūtė („Lietuvos 1918–1944 metų knygos veikėjų biografijos šaltiniai“), D. Kaunas („Viliaus Gaigalaičio (1870–1945) knygotyros pažiūros ir veikla“), A. Navickienė („Vilniaus universiteto Bibliologijos katedra 1940–1943 metais“), A. Pacevičius („Metodologinės knygotyros ir istorijos mokslų sankirtos Lietuvoje 1918–1944 metais“), J. Steponaitienė („Eduardo Volterio (1856–1941) knygotyros interesai ir darbai“). Pranešimus konferencijoje skaitė ir svečiai iš užsienio šalių: prof. habil. dr. K. Migońis ir doktorantė A. Łuszpak iš Vroclavo universiteto (Lenkija), dr. A. E. Walteris iš Osnabriuko universiteto (Vokietija), doc. dr. N. K. Lelikova (Rusijos nacionalinė biblioteka), doc. dr. L. J. Dovnar (Baltarusijos valstybinio kultūros ir meno universiteto biblioteka), dr. V. Zanderis ir G. Jaunmuktane (Latvija), prof. habil. dr. T. Reimo, doc. dr. A. Möldre ir dokt. S. Jantson (Estija, Talino universitetas), doc. dr. I. Mäkinenas iš Tamperės universiteto (Suomija).

Komunikacijos fakulteto 15 metų sukakčiai buvo skirti du mokslo renginiai. Gruodžio 7–8 dienomis Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų institutas Šilutėje, F. Bajoraičio viešojoje bibliotekoje, organizavo šešioliką konferenciją-seminarą „Vaclovo Biržiškos skaitymai“, pranešimus skaitė O. Janonis, A. Pacevičius, doktorantės I. Sibrian ir N. Bliūdžiuvienė. Komunikacijos fakulteto Informacijos ir komunikacijos katedra surengė mokslinę praktinę konferenciją „Informacijos ir žinių vadybos aprėptys šiuolaikinėje organizacijoje: žinių ekonomikos iššūkiai“, kurioje kviestine pranešėja buvo A. Glosienė. Pranešimus taip pat skaitė ir BIMI bei KDI atstovai: doktorantė G. Garnytė (pranešimo bendraautoris D. Miežinis) ir prof. dr. E. Macevičiūtė kartu su prof. Thomu Danieliu Wilsonu (Švedija).

Lietuvos mokslų akademijos bibliotekos surengtoje tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Rašytinis paveldas mokslinėse bibliotekose: sklaidos tradicijos ir naujovės“ pranešimus skaitė doktorantės A. Krakytė („Asmeninės Vilniaus akademinės bendruomenės narių knygos rinkinyje „Bibliotheca Academiae Vilmensis“: tyrimo ir išlikimo galimybės skaitmeniniame amžiuje“), J. Steponaitienė („Rankraštinių dokumentų komplektavimo šaltinių problema Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje“) ir R. Cicėnienė („Rašytinio paveldo apsauga ir sklaida Lietuvos mokslų akademijos bibliotekoje“).

Birželio 6–9 d. Lietuvos kultūros darbuotojų tobulinimosi centras Lietuvos viešųjų bibliotekų vadovams surengė seminarą „Biblioteka Europos kultūros regione“.

R. Petuchovaitė šiame seminare skaitė pranešimą „Viešoji biblioteka: atvira kiekvienam ir prieinama!“, kuriame aptarė šiandienės bibliotekos aktualijas, skaitytojų aptarnavimo problemas, supažindino su praėjusiais metais Lietuvoje vykusios apklausos rezultatais.

Gruodį N. Keršytė dalyvavo Lietuvos istorijos instituto ir Vilniaus universiteto Istorijos fakulteto surengtoje mokslinėje konferencijoje „Lietuviškieji atminties ženklai“ ir skaitė pranešimą „Kernavė ir Trakai: jų vieta lietuviškų atminties ženklų sąrašė“.

Siekiant užtikrinti informacinės veiklos kokybę ir saugumą, vis aktualesnė tampa profesinės etikos tema. Kovą ir balandį Panevėžio viešojoje ir Vilkaviškio savivaldybės bibliotekoje vyko seminarai, kuriuose V. Mozūraitė skaitė paskaitas tema „Profesinė bibliotekininko etika“.

Lapkričio 30 d. Vilniuje vykusioje konferencijoje „LDK skaitmena“ pranešimus skaitė A. Pacevičius (pranešimo tema „Vilniaus bažnytinės provincijos archyvų dokumentų ir knygų metaduomenų informacinė sistema“) ir Z. Manžuch (pranešimo tema „Europos skaitmeninė biblioteka: vizija ir įgyvendinimo perspektyvos“).

Spalį Šiaurės ministrų tarybos biuras surengė Šiaurės šalių vaikų ir jaunimo literatūros savaitę „Draugai iš Šiaurės“. Vienas iš savaitės renginių – vaikų literatūros seminaras „Vaikas, šeima, visuomenė vaikų literatūroje“ – vyko Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje. Jame apsilankė trys šiuolaikinės vaikų ir jaunimo knygų rašytojos iš Šiaurės šalių: Anna-Karin Eurelius (Švedija), Marja-Leena Tiainen (Suomija) ir islandė Kristin Steinsdottir. Renginiui vadovavo V. Mozūraitė. Docentė gruodį dalyvavo Nacionalinės bibliotekos Vaikų literatūros centro ir Tarptautinės vaikų ir jaunimo literatūros asociacijos (IBBY) Lietuvos skyriaus surengtame devynioliktame moksliniame praktiniame seminare „Prano Mašioti skaitymai“. Skaitymų tema – „Populiariaji paauglių literatūros serialai“ pasirinkta stebint vis gausėjančią knygų ciklą leidybą. Seminaro pranešimuose ir diskusijose analizuota Hortense's Ullrich, Louise's Rennison ir Megin Cabot kūrinų-serialų tematika, meninis lygis ir populiarumo priežastys.

Mokslo renginiai užsienyje

Liepos pabaigoje Berlyne (Vokietija) vyko Socialinių mokslų tyrimų tarybos organizuota tarptautinė konferencija „Nelegalioji spauda ir viešoji erdvė: lyginamoji ir transnacionalinė perspektyva“ (Underground Publishing and the Public Sphere: Comparative and Transnational Perspectives), kurioje pranešimus skaitė docentai A. Pacevičius („Represinė cenzūra Lietuvoje 1795–1864 m.“) ir A. Navickienė

(„Lietuviškų knygų leidybos ir platinimo „Rusijos imperijos Šiaurės Vakarų regione“ ypatumai“).

Getingene (Vokietija) vykusioje konferencijoje „Mokslinės bibliotekos proveržyje: Getingenas ir bibliotekų raida Vokietijoje, Europoje ir JAV XVIII–XIX a.“ (Forschungsbibliothek im Aufbruch. Göttingen und die Bibliotheksentwicklung in Deutschland, Europa und den Vereinigten Staaten im 18. und 19. Jahrhundert) A. Pacevičius skaitė pranešimą „Naujosios Vilniaus universiteto bibliotekos modelis 1803–1832 m.: Getingeno įtaka“ (Model of the New University Library in Vilnius 1803–1832: Goettingen Impact). Konferenciją organizavo Volfenbiutelio bibliotekų, knygų ir medijų istorijos tyrimų grupė (Wolfenbütteler Arbeitskreis für Bibliotheks-Buch-und Mediengeschichte).

Katovicuose (Lenkija) Biblioteka Śląska organizuotoje konferencijoje „Intelektualinė Vidurio ir Rytų Europos vienuolynų kultūra X–XXI amžiuje: istoriniai vienuolynų knygų rinkiniai. Tyrimų padėtis ir perspektyvos“ A. Pacevičius skaitė pranešimą „Skaitymo istorijos LDK vienuolijose tyrimų problemos ir perspektyvos“.

J. Zinkevičienė Sudake (Ukraina) vykusioje konferencijoje „Bibliotekos ir informaciniai resursai šiuolaikiniame mokslo, kultūros, švietimo ir verslo pasaulyje“ skaitė pranešimą „Bibliografijos mokslas Vilniaus universitete“, o Maskvoje vykusioje konferencijoje „Dokumentacija informacinėje visuomenėje: šiuolaikinės dokumentų apyvartos technologijos“ – pranešimą „Dokumentotyros dėstymo problemos Vilniaus universitete“.

Latvijos nacionalinės bibliotekos Vaikų literatūros skyrius 2006 m. gegužę surengė seminarą „Skaitymas penktuoju laipsniu“, kuriame V. Mozūraitė skaitė paskaitą „Paveikslėlių knygų vieta vaiko pasaulyje“.

J. Rudžionienė kartu su doktorante I. Kriviene Bratislavoje (Slovakija) vykusioje tarptautinėje konferencijoje „Informacijos vartojimas informacinėje visuomenėje“ skaitė pranešimą „Akademinei biblioteka ir studijų procesas: ar mes teisingame kelyje?“

A. Baziūnienė dalyvavo tarptautinėje mokslinėje praktinėje konferencijoje Minsko valstybiniame kultūros ir meno universitete ir skaitė pranešimą „Istorinių knygų kolekcijų rekonstrukcija: metodai, patirtis, problemos“.

BIMI lektorė Z. Manžuch trečiajame tarptautiniame Europos bibliotekų seminare Zagrebe (Kroatija) skaitė pranešimą „Europos skaitmeninė biblioteka: vizija ir realybė“ ir dalyvavo tarptautinėse konferencijose Berlyne (konferencijos tema „Europos kultūros ir mokslo paveldas skaitmeniniame pasaulyje“) ir Zalcburge (Austrija) (konferencijos tema „Europos kultūros paveldo ekspedicija: rinkimas, jungimas ir konservavimas?“).

Kartu su Čekijos nacionalinės bibliotekos direktoriaus pavaduotoju A. Knolliu Z. Manžuch parengė keletą pranešimų, kuriuos perskaitė keturiuose mokslo renginiuose, skirtuose kultūros paveldo skaitmeninimui: Dubrovniko (Kroatija) organizuojamoje kasmetėje tarptautinėje konferencijoje „Bibliotekos skaitmeniniame amžiuje“ pranešimo tema buvo „Nacionalinės bibliotekos ir kultūrinis paveldas skaitmeninėje aplinkoje: tyrimai ir raida ES šalyse naujokėse“. Gegužę surengti tarptautiniai seminarai Budapešte (Vengrija) ir Liublianoje (Slovėnija), kuriuose perskaitytas pranešimas „Europos nacionalinių bibliotekų tyrimai kultūrinio paveldo ir IRT srityje“, – tik du iš daugelio renginių, kuriuos sujungė Europos Komisijos finansuojamas TEL-ME-MOR projektas, vykdomas specifinių priemonių programoje pagal Europos Sąjungos 6-osios bendrosios programos (FP6) teminį prioritetą „Informacinės visuomenės technologijų (IST) programa“. Rudenį įvyko du kiti šio projekto renginiai – tarptautinės mokslinės konferencijos: „Skaitmeninė kultūrinio ir mokslinio paveldo ateitis“ Taline (pranešimo tema „Šiuolaikinės kultūrinio paveldo ir IRT tyrimų kryptys Europos nacionalinėse bibliotekose“) ir „Kultūros paveldo globalizacija, skaitmeninimas, prieiga ir apsauga“ Sofijoje (Bulgarija) (pranešimo tema „Skaitmeninės prieigos prie kultūros paveldo kūrimas Europoje: nacionalinių bibliotekų kontekstas“).

Doktorantė Ž. Petrauskienė kartu su bendraautorėmis E. Banionyte ir A. Vaškevičiene parengė pranešimą „Licencijuotų užsienio duomenų bazių naudojimas Lietuvos aukštųjų mokyklų bibliotekose“, skirtą Baltarusijos universiteto bibliotekos organizuotai konferencijai Minske.

Doktorantė Ž. Zavadskytė-Zakarauskienė liepą skaitė pranešimą „Lietuvos knygų prekybos ypatumai“ Autorystės, skaitymo ir leidybos istorijos tyrinėtojų asociacijos (SHARP) metinėje konferencijoje, kurią Hagoje ir Leidene (Olandija) organizavo Nyderlandų karališkoji biblioteka. Konferencijos tema buvo „Prekyba knygomis kaip idėjų sklaida“.

Tarptautiniai ryšiai ir projektinė veikla

Akademiniai projektai. Nuo 2006 m. birželio 1 d. Komunikacijos fakultetas kartu su VU Filosofijos, Istorijos, Filologijos ir Ekonomikos fakultetais bei Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutu dalyvauja dvejų metų trukmės projekte „Nacionalinio tapatumo išsaugojimas globalizacijos sąlygomis: doktorantūros studijų programų atnaujinimas ir podiplominių studijų modelio sukūrimas“ pagal BPD 2.5 priemonę „Žmogiškųjų išteklių kokybės gerinimas mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje“. Kiti projekto partneriai – Vytauto Didžiojo universitetas ir Lietuvių kalbos

institutas. Projekto vadovas – VU Filosofijos istorijos ir logikos katedros vedėjas prof. M. P. Šaulauskas. Vykdamas projekto vadybą Komunikacijos fakultetui atstovauja prof. D. Kaunas. Doc. A. Pacevičius paskirtas projekto koordinatoriumi. D. Kaunas taip pat yra projekto BPD 2004–ESF–2.4.0–03–05/0051 „Žinių ir specialiųjų kompetencijų vertinimo sistemos vystymas įkuriant Vilniaus universiteto egzaminavimo centrą“ valdymo grupės narys.

Docentė V. Mozūraitė tęsė veiklą projekte „BIBLIONOVA: informacinių gebėjimų ir savarankiško mokymosi įgūdžių ugdymo metodo kūrimas ir išbandymas besimokančiame regione“, kuris vykdomas nuo 2005 metų.

Moksliniai ir praktiniai projektai. 2006 m. pavasarį Komunikacijos fakultetas, atstovaujamas prof. A. Glosienės, drauge su 7 šalių partneriais pradėjo įgyvendinti 36 mėnesių trukmės projektą „Skaitmeninis Europos išsaugojimas“ („Digital Preservation Europe“ (DPE)), kuriuo siekiama sujungti Europoje atliekamų mokslinių tyrinėjimų rezultatus, kultūros ir viešojo administravimo institucijų, pramonės sektoriaus kompetenciją ir patirtį skaitmeninio turinio išsaugojimo srityje. Projektas finansuojamas pagal Europos Sąjungos 6-ąją bendrąją mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstracinės veiklos programą. Lietuvos darbo grupės veikloje dalyvauja BIMi lektoriai R. Laužikas ir Z. Manžuch, ji yra ir Nacionalinių atstovų Europos skaitmeninio politikai koordinuoti grupės narė.

2006 m. veiklą pradėjo „Šiaurės, Baltijos šalių ir Rusijos knygos, bibliotekų ir skaitymo istorijos tinklas“ (HIBOLIRE), kurio pagrindinis tikslas – skatinti mokslinį bendradarbiavimą ir kurti tarptautinę mokslininkų bendruomenę, kurią vienytų visų knyginkystės sričių tyrinėjimai, pagrindinį dėmesį skiriant jaunosios mokslininkų kartos ugdymui. Šį projektą inicijavo „Šiaurės šalių knygos, bibliotekų ir skaitymo istorijos tyrinėjimų tinklas“, sėkmingai plėtojantis veiklą nuo 1990 metų. Naujosios organizacijos nariais 2006 m. tapo docentai A. Pacevičius ir A. Navickienė, doktorantės E. Akstinaitė, A. Braziūnienė, A. Krakytė ir Ž. Zavadskytė-Zakarauskienė. Birželio 8–10 d. Talino universitete organizuotas pirmasis HIBOLIRE tinklo renginys – vasaros mokykla, kurioje jaunieji mokslininkai iš šalių narių pristatė savo disertacijų temas ir tyrimų problematiką. Šiame renginyje dalyvavo doktorantės E. Akstinaitė ir Ž. Zavadskytė-Zakarauskienė. A. Navickienė mokyklos dalyviams skaitė paskaitą „Knygos istorijos mokslas: istorinė raida ir dabartinė būklė“. Birželio 8 d. Talino universitete taip pat įvyko pirmasis HIBOLIRE organizacijos narių posėdis, kuriame buvo išrinkta HIBOLIRE taryba, sudaryta iš šalių dalyvių atstovų. A. Navickienė buvo išrinkta Lietuvos atstove ir dalyvavo Tarybos posėdžiuose 2006 m. birželio ir lapkričio mėnesiais.

Liepą–gruodį buvo vykdomas lituanistikos mokslinių tyrimų projektas Nr. C-46/2006 „Vilniaus bažnytinės provincijos archyvų dokumentų ir knygų metaduomenų informacinė sistema“ (BARIS), kurio strateginis tikslas – sukurti Lietuvos bažnyčių archyvų ir bibliotekų informacinės sistemos koncepciją ir veikiančią metaduomenų bazės modelį, užtikrinančią dokumentų apskaitą, saugojimą, istorinių šaltinių naudojimą skaitmeninėje aplinkoje. Projekto vykdytojas – Bibliotekininkystės ir informacijos mokslų institutas, partneriai – VU Istorijos fakulteto Istorijos teorijos ir kultūros istorijos katedra, Vilniaus arkivyskupijos kurija ir Lietuvos etnokosmologijos muziejus. Projekto vadovas – A. Pacevičius. Šio projekto veikloje taip pat dalyvavo R. Laužikas. Svarbiausias projekto rezultatas – sukurtas bažnyčių archyvų dokumentų ir knygų metaduomenų informacinės sistemos duomenų bazės modelis, kuris gali tapti tolesnių Vilniaus bažnytinės provincijos istorinių dokumentų tyrimų, publikavimo, skaitmeninimo, įvedimo į mokslinę apyvartą ir integruotos mokslinės bendruomenės prieigos technologiniu ir metodiniu pagrindu.

Ekspertinė veikla

J. Rudžionienė kaip įgaliotoji atstovė tęsė narystę (nuo 2003 m.) Lietuvos standartizacijos departamento Technikos komitete „TK 47 Informacija ir dokumentavimas“.

Kvalifikacijos kėlimas

R. Laužikas stažavo septynių dienų Baltijos šalių muzeologijos mokykloje Valmieroje (Latvija).

Dokt. N. Bliūdžiuvienė tobulinosi Baltijos šalių jaunųjų terminologų vasaros kvalifikacinėje mokykloje, kurią organizavo Lietuvių kalbos instituto Terminologijos centras.

Lapkritį dokt. G. Garnytė išklausė LATGA-A organizuotą 8 valandų seminarą apie autorių ir gretutinių teisių reglamentavimą.

Publikacijos

Mokomieji leidiniai. Rudenį vykusioje tarptautinėje knygotyros konferencijoje pristatytas svarbiausias metų leidinys – pirmasis Lietuvoje knygos mokslo ir studijų šakos vadovėlis aukštosioms mokykloms *Knygotyra* (VU KF Knygotyros ir dokumentotyros institutas, Vilnius: VU leidykla, 2006. 402 p.). Solidžios apimties knygoje pateikiami knygos mokslo teorijos ir metodologijos pagrindai, dėstomi visi kny-

gos kūrimo ir gamybos procesai, atskleidžiami svarbiausi knygų sklaidos visuomenėje aspektai. Vadovėlio autoriai ir sudarytojai – KDI ir BIMI pedagogai: D. Kaunas (sudarytojas ir atsakingasis redaktorius), V. Stonienė, A. Glosienė, R. Misiūnas, A. Navickienė, J. Zinkevičienė, V. Mozūraitė, V. Černiauskaitė, I. Jakimavičiūtė.

A. Pacevičius parengė mokomąją studiją *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės bibliotekos. Tipologija, organizacinė struktūra, komplektavimo strategijos* (2006). Leidinio medžiaga struktūruota probleminiu ir dalykiniu principais, atskleidžiant ne tik bibliotekose, bet ir kitose informacijos įstaigose bei visuomenėje vykusių procesus per LDK kultūros prizmę.

VU leidykla išleido D. Kauno parengtą metodinę priemonę *Knygos istorija: seminarų planai* (2006).

Monografijos, studijos ir teminiai rinkiniai. Vilniaus universiteto leidykla išleido išskirtinio visuomenės ir mokslininkų dėmesio sulaukusios 2005 m. konferencijos „Mažosios Lietuvos kultūros paveldas“ pranešimų pagrindu parengtą straipsnių rinkinį (Vilniaus universitetas, Lietuvos mokslų akademija). Leidinio sudarytojas, atsakingasis redaktorius ir vieno iš straipsnių („Rankraštinio ir spaudos paveldo sklaida socialinėje aplinkoje“, p. 148–182) autorius – prof. D. Kaunas, redakcinės komisijos sekretorė – I. Jakimavičiūtė. Knygoje sukaupti Lietuvos, Vokietijos, Lenkijos, Rusijos Federacijos, Latvijos bei kitų šalių mokslininkų ir specialistų, taip pat Šiaurės Amerikoje veikiančio Mažosios Lietuvos fondo atstovų kelerių metų mokslo tiriamojo ir organizacinio darbo rezultatai.

Talino miesto archyvas Estijoje išleido straipsnių rinkinį *Knygos ir bibliotekos Baltijos jūros regione XVI–XVII a.* (Books and Libraries in the Baltic Sea Region from the 16th to the 18th Century; sud. ir red. L. Kõiv ir T. Reimo), kurioje išspausdinti D. Kauno („Knygos istorijos periodizacija: skiriamoji riba tarp senosios ir moderniosios knygos“, p. 121–126), A. Pacevičiaus („Protestantų ir katalikų knygos kultūra Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje: naujos tyrinėjimų kryptys“, p. 145–156) ir A. Braziūnienės („Senosios kartografijos kolekcijos Lietuvoje: Estijos žemėlapiai“, p. 78–85) parengti moksliniai straipsniai.

D. Kauno straipsnis „Periodiniai leidiniai šiandieninėje mokslo sistemoje“ paskelbtas Lietuvos mokslų akademijos visuotinio susirinkimo sesijos medžiagos rinkinyje *Humanitariniai ir socialiniai mokslai bei nacionalinė strategija* (2006).

Lietuvos ambasadoje Lenkijoje gruodį pagal projekto „Lietuvos dienos Lenkijoje“ programą įvyko Krokovoje (leidykla „Towarzystwo Autorów i Wydawców Prac Naukowych universitetas“) išleistos knygos *Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kultūra. Tyrinėjimai ir vaizdai* (Kultura Wielkiego Księstwa Litewskiego. Analizy i szkice) pristatymas. Šiame leidinyje publikuoti trys A. Pacevičiaus straipsniai: „Biblio-

tekos Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kultūroje: tyrinėjimai ir vaizdai“ (p. 50–66), „Skaitymas Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kultūroje: tyrinėjimai ir vaizdai“ (p. 162–182) ir „Mokyklos Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kultūroje: tyrinėjimai ir vaizdai“ (p. 713–734).

Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka parengė 2005 m. balandį vykusios konferencijos „Rankraštinis paveldas ir istorinė atmintis“ pranešimų rinkinį, kuriame publikuoti V. Černiauskaitės, A. Pacevičiaus, J. Stepnaitienės skaityti pranešimai.

J. Zinkevičienės pranešimas „Bibliografijos mokslas Vilniaus universitete“, skaitytas XIII tarptautinėje Krymo konferencijoje „Bibliotekos ir informaciniai ištekliai šiuolaikiniame mokslo, kultūros, švietimo ir verslo pasaulyje“, publikuotas šios konferencijos pranešimų rinkinyje, kuris išleistas rusų ir anglų kalbomis, parengta elektroninė šio leidinio versija kompaktinėje plokštelėje.

M. Prokopčik parengė porą straipsnių žmogaus teisių apsaugos tema. Straipsnis „Europos konvencija dėl elektroninių nusikaltimų ir žmogaus teisių užtikrinimas informacinėje visuomenėje“ paskelbtas Europos Tarybos informacijos biuro leidinyje *Europos Tarybos teisės nuostatų įgyvendinimas Lietuvoje* (2006). Kito straipsnio tema „Tarybos konvencija dėl veiksmų prieš prekybą žmonėmis“ leidinyje *Prekyba žmonėmis: prevencija, aukų apsauga, problemos sprendimo būdai* (2006).

Maironio lietuvių literatūros muziejus Kaune parengė 2006 m. vykusios konferencijos „Literatūrinės muziejinkystės teorija, istorija, praktika, vieta modernioje visuomenėje“ pranešimų rinkinį, kuriame publikuotas N. Keršytės skaitytas pranešimas „Literatūros muziejiniai kontekstai“.

Slovakijoje išleista Bratislavoje vykusios tarptautinės konferencijos pranešimų medžiaga „Information use in information society: Proceedings of the international conference, Bratislava, Slovakia, October 10–11, 2006“ (Bratislava, 2006), kurioje publikuotas J. Rudžionienės ir I. Krivienės pranešimas „Akademinė biblioteka ir studijų procesas: ar mes teisingame kelyje?“ („Academic library and study process: are we on the right way?“) (p. 67–74).

A. Braziūnienės straipsnis „Istorinių knygų kolekcijų rekonstrukcija: patirtis, metodai, problemos“ publikuotas dviejų dalių leidinyje *Baltarusijos knyga pasaulio knygos kultūros kontekste* (Беларуская кніга ў кантэксте сусветнай кніжнай культуры: зб. навуковых артыкулаў: у 2 ч.), kurį parengė Baltarusijos valstybinis kultūros ir meno universitetas (sud. T. A. Dzemjanovič, L. I. Dovnar ir T. A. Smaliuk, Minskas, 2006).

Z. Manžuch kartu su bendraautorais I. Huvila ir T. Aparac-Jelusic parengė publikaciją „Kultūros paveldo skaitmeninimas“ („Digitization of cultural heritage“)

Danijoje išleistam straipsnių rinkiniui *Europos mokymo programų atspindžiai bibliotekininkystės ir informacijos moksluose* („European curriculum reflections on library and information science education“, Copenhagen, 2005).

N. Bliūdžiuvienės pranešimas „Bibliotekininkystės ir bibliografijos terminijos raida ir kaita“, skaitytas Lietuvos kalbos instituto tarptautinėje mokslinėje konferencijoje „Tautinių kalbų terminologija ir globalizacija“, išspausdintas šios konferencijos pranešimų tezių rinkinyje (2006).

Straipsniai tęstiniuose mokslo leidiniuose. 2006 m. parengti du nauji mokslo darbų rinkinio „Knygotyra“ tomai. 46-ajame tome aptariamos aktualios knygos kultūros problemos: knygos vaidmuo žinių visuomenėje, šiuolaikinės leidybos repertuaras ir leidinių tipologijos problemos, knygos skaitytojo ir vartotojo sampratos, nepublikuotų dokumentų informacinis vaidmuo, elektroninės prekybos būklė ir informacinis knygininkystės aprūpinimas. Straipsnius, recenzijas ir apžvalgas šiam tomui parengė O. Janonis, D. Kaunas, A. Krakytė, A. Navickienė, A. Pacevičius (bendraut. D. Burba). 47-ajame „Knygotyros“ tome publikuojami E. Akstinaitės, A. Bajoraitės, A. Glosienės, V. Mozūraitės, R. Misiūno, Ž. Petrauskienės, I. Petravičiūtės, J. Rudžionienės, A. Svėrienės straipsniai nagrinėja spaudos paveldo išteklius, jo aktualinimo būdus, senosios spaudos leidinių istoriją ir tipologiją, senųjų Lietuvos knygų meną, istorijos šaltinių publikavimo klausimus. Abiejuose tomuose taip pat pateikta apžvalgų, recenzijų ir kitų publikacijų, kurias parengė O. Aleknevičienė, B. Buitkuvienė, I. Jakimavičiūtė, R. Laužikas, E. Macevičiūtė, A. Matijošienė, Ž. Zavadskytė-Zakarauskienė.

Mokslo darbų rinkinyje „Informacijos mokslai“ savo straipsnius publikavo A. Glosienė kartu su J. Rudžioniene („Kultūros paveldo institucijų plėtra: politikos, technologijų, inovatyvios praktikos ir mokslinių tyrimų sąveika“, t. 36) ir M. Prokopčik („Digital inclusion – a shift of paradigm“, t. 39).

Vokietijos bibliofilų žurnalas „Marginalien“ išspausdino D. Kauno straipsnį „Pirmasis Kristijono Donelaičio „Metų“ (1818) leidimas lietuvių ir vokiečių kalba“ (Die erste litauisch – deutsche Ausgabe des Poems „Das Jahr in vier Gesängen“ von Kristijonas Donelaitis aus dem Jahre 1818; 2006, nr. 1 (181 sąs.)).

Tarptautiniame informacijos mokslų žurnale „Journal of documentation“ publikuota R. Petuchovaitės recenzija „Paslaugų nuomos vadyba bibliotekose ir informacijos centruose“ (2006, vol. 62, no. 1).

Rodyklės ir kiti informaciniai leidiniai. A. Navickienė ir O. Janonis parengė 0,8 aut. l. apimties medžiagą 31-ajam *Metinės knygos istorijos bibliografijos* tomui (Annual Bibliography of the History of the Printed Book and Libraries (ABHB). Springer, 2006. Vol. 31: publications of 2000. 696 p.).

10-ajame *Visuotinės lietuvių enciklopedijos* tome (2006, t. 10) išspausdinti keli KDI dėstytojų parengti straipsniai, iš kurių svarbesni: D. Kauno „Knygos istorija“ (p. 307–308), „Knygotyra (leidinys)“ (p. 309), R. Misiūno „Knygų leidyba“ (p. 313–316), A. Navickienės „Knygotyra“ (p. 308–309). Keli D. Kauno straipsniai išspausdinti *Mažosios Lietuvos enciklopedijos* 3-iajame tome (2006).

Straipsniai profesinėje spaudoje. Teminiame rinkinyje bibliotekininkams ir informacijos vadybininkams *Informacija ir biblioteka* išspausdinta keletas N. Bliūdžiuvienės straipsnių, skirtų terminologijos ir terminijos klausimams. Autorė taip pat parengė keletą publikacijų metodiniam leidiniui „Šiandien aktualu“. Viename šio leidinio numerių paskelbtas bendras Ž. Petrauskienės ir I. Krivienės straipsnis „Tradiciniai ir elektroniniai informacijos šaltiniai Vilniaus universiteto bibliotekoje“.

Žurnalo „Tarp knygų“ kovo mėnesio numeryje publikuota A. Navickienės recenzija „Leidinyje apie šiuolaikinę knygą, knygos mokslą ir meilę knygoms“ knygai *Knygos ir bibliofilijos kultūra* (2006, nr. 3). Balandžio mėnesio numeryje publikuotas R. Petuchovaitės ir K. Lymantaitės straipsnis „Vadovavimų stilių tyrimas Lietuvos universitetų bibliotekose“ (nr. 4). A. Pacevičiaus ir S. Misiūnienės straipsnis „Sveikinimai vaikų literatūros puoselėtojais“ apie doc. G. Raguotienės gimimo 75-ųjų metinių minėjimą Vilniaus universitete paskelbtas liepos–rugpjūčio mėn. numeryje (nr. 7/8). Rugsėį išspausdintas R. Petuchovaitės straipsnis „Mokykloje dirbančio bibliotekininko kompetencija ir problemos“ (nr. 9). Spalį publikuotas N. Bliūdžiuvienės straipsnis „Lietuvos leidybos standartai: taikymas ir priežiūra“.

Penktajame „Liaudies kultūros“ numeryje paskelbtas N. Keršytės straipsnis „Adomo Mickevičiaus muziejiniai kontekstai Lietuvoje“.

Proginiai leidiniai. Komunikacijos fakulteto 15 metų šventei paminėti parengtas leidinys „Senjorai apie savo laiką ir fakultetą: skiriama Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto 15 metų sukakčiai“ (Vilnius: Petro ofsetas, 2006. 60 p.). Knygą parengė D. Kaunas (redaktorius), Z. Atkočiūnienė, O. Janonis, J. Rudžionienė (koordinatorė), S. Valiulis, J. Zinkevičienė.

VU Komunikacijos fakultetas parengė ir išleido kompaktinę plokštelę „Tiesiog Marija“, skirtą doc. Marijos Prokopčik 50-ies metų jubiliejui. Scenarijaus autorė A. Glosienė, viršelio dizainas – R. Petuchovaitės, multimedijos dizainas – A. Abromaitytės, operatorius M. Ragaišis, bibliografinės rodyklės sudarytoja J. Zinkevičienė.